

Zorgethicus Doret van der Sloot interviewt vrouwen over de invloed die de zorg van hun moeder op hun carrière heeft gehad. DEZE KEER

Schrijver Dido Michielsen

‘MIJN SCHRIJFLUST moet bij haar vandaan zijn gekomen’

Fotoboeken met lieve teksten, haar levensverhaal, receptenboeken, aantekeningen, dagboeken... Dat haar alleenstaande moeder net zoveel van schrijven hield als zijzelf, realiseert Dido Michielsen zich nu ze wordt omringd door haar woorden.

TEKST Doret van der Sloot

DOCHTER
Dido Michielsen
GEBOORTEJAAR 1957
GEBOORTEPLAATS
Den Haag
BEROEP Schrijver

MOEDER Giddy Ponder
GEBOORTEJAAR 1932
GEBOORTEPLAATS
Poerwokoto, Java
BEROEP
Directiesecretaresse
OVERLEDEN 2017

haar dood ondertekende ik het contract voor wat mijn eerste roman *Lichter dan ik zou worden*. Ze was zo trots als een pauw. Maar op de vragen die ik haar voor het schrijven van mijn romans had willen stellen, heb ik geen antwoord kunnen krijgen.’

‘Een mens zit vreemd in elkaar. Toen mijn moeder nog leefde, was ik nauwelijks geïnteresseerd in de verhalen over haar afkomst. Ze gaf me batiks, Indonesische spullen, boeken, recepten en aantekeningen. Maar ik was druk met het leven van alledag, met mijn eigen gezin. Een paar jaar geleden begon er iets in mij te borrelen, te groeien, te rijpen, te knagen. Vlak voor

VERKEERDE MANNEN

Giddy Ponder werd in 1923 geboren in Poerwokerto op Java. ‘Ze was een sterke, prachtige vrouw. Haar ouders hebben haar streng opgevoed. Complimenten over haar uiterlijk waren uit den boze. Haar jeugd in Den Haag stond in het teken van leren, leren, leren: pianolessen, taallessen, danslessen, etiquettelessen. Ze moest leren ‘hoe te leven’ in het Nederland van de jaren veertig.

Mijn moeder was een talige vrouw. Ze hield van poëzie, historische romans, literatuur. Ze schreef schriften en schriften vol, meestal over de dagelijkse gang van zaken. In haar omgang met mannen was ze vrij, ik vermoed dat ze talloze aanbidders heeft gehad. Als meisje had ik een gloeiende hekel aan haar houding: ze veranderde op het moment dat er mannen in de buurt kwamen. Dan ging ze zich ineens koket en aanhankelijk gedragen, alsof ze een man nodig had om gelukkig te zijn. Dat begreep ik niet, ze was juist zo onafhankelijk.

1 Trouwfoto van Dido's ouders.
2 Dido en Giddy in de Keukenhof.
3 Portret van moeder en dochter.
4 Dido en Giddy, zestien en vijftig jaar oud.
5 Giddy en Dido in Milaan.
6 Giddy op de Floriade.

1 Drie generaties: Dido en Giddy op de tachtigste verjaardag van oma. 2 Giddy met haar eerste kleindochter Lisa-Xiu. 3 Giddy met haar laatste partner Huib, met wie ze als jonge vrouw ook haar eerste liefde beleefde. 4 De hele familie. Boven: Dido en haar man Auke, daaronder dochter Lisa-Xiu op school bij Huib en dochter Lin bij oma Giddy.

‘De grootste ontdekking van wie ik ten diepste ben, heeft zich pas na de dood van mijn moeder aangediend’

Helaas viel ze vooral op verkeerde mannen. Mannen met narcistische trekjes die stuk voor stuk bezitterig en jaloers bleken. Mannen die wel knap maar niet trouw waren. Mannen die haar ongelukkig maakten.

Toen ik acht jaar was heeft ze, tegen de wil van haar ouders in, de echtscheiding met mijn vader erdoor gedrukt. Vooral mijn oma wilde dat ze bij elkaar bleven, een huwelijk zou haar dochter de veiligheid en zekerheid bieden die een vrouw nodig had. ‘Geen man is het waard om er chronisch ongelukkig door te zijn,’ was daarop het antwoord van mijn moeder. Ik kan het alleen maar ontzettend met haar eens zijn. Vanaf dat moment waren mijn moeder en ik een team. Ondanks het feit dat het haar eigen keuze was, heeft de scheiding haar een enorme knauw gegeven. Haar zelfvertrouwen moest opnieuw worden opgebouwd, ze zocht en vond manieren om in ons levensonderhoud te voorzien. Omdat ik nog zo klein was, begon mijn moeder een schoonheidssalon aan huis, zodat ze er altijd kon zijn als ik van school

kwam. Ik herinner me de armbanden, ringen en kaftans die we droegen als ze een groot feest met de heerlijkste gerechten gaf. We waren meer vriendinnen dan moeder en dochter, zo hebben we het samen gered.’

WORDEN WIE JE BENT

‘Als moeder kon ze soms ineens net zo streng zijn als haar eigen ouders. Ook ik moest naast het gymnasium allerlei lessen volgen. Toen ze een goede baan als secretaresse kreeg en hele dagen van huis was, keerde ik me tegen dat regime. Ik spijbelde, deed alleen waar ik zelf zin in had en blowde er flink op los. Later vertelde ze dat dat een moeilijke tijd voor haar is geweest. Ze moest moeder en vader tegelijk zijn en kreeg haar wilde dochter er niet ‘onder’. Nadat ik mijn diploma had gehaald, liet ze me vrij en moedigde ze me aan bij al mijn keuzes. Ik schreef me in bij de Modeacademie van Amsterdam en stopte daar weer mee. Ze vond het prima. Ik ging Frans studeren en maakte het niet af, ook oké. Ik volgde een cursus marketing bij de LOI, ze vond het allemaal goed. Toen ik achtentwintig was, haalde ik mijn kandidaats Nederlands, ze was zo ontzettend trots op me.

Hoewel ik niet goed wist wat ik wilde worden, was er altijd een sluimerend verlangen om te schrijven. Ik had alleen niet het idee dat ik dat kon. Tot ze bij een reclamebureau een receptioniste zochten en ik een vlamme sollicitatiebrief schreef. Ik werd per direct als tekstschrijver aangenomen. Tegen mijn eigen dochters kan ik het niet vaak genoeg zeggen: ‘Ontdek zo snel mogelijk wat je het liefste doet en word wie je bent.’ Het leven van mijn alleenstaande moeder was gevuld met haar werk als secretaresse bij een bank, veel tijd voor andere zaken had ze niet. En toch zwerven haar woorden nu overal in mijn huis. Fotoboeken met lieve teksten. Haar levensverhaal, prachtig opgetekend in sierlijk schuin handschrift. Receptenboeken met de lekkerste Indische gerechten. Dagboeken. Aantekeningen. Mappen vol krantenartikelen met daarnaast trotse woorden over het werk van mij en mijn man, die ook schrijver is.

Ik realiseer me meer en meer dat mijn schrijflust bij haar

vandaan moet zijn gekomen. Als journalist en publicist schreef ik de afgelopen decennia talloze verhalen. Daar zitten ook acht boeken bij over onderwerpen die me zeer aan het hart gaan, over mijn geadopteerde Chinese dochters bijvoorbeeld.’

OERVERHALEN

‘Maar de grootste ontdekking van wie ik ten diepste ben, heeft zich pas na de dood van mijn moeder aangediend. Voor *Lichter dan ik* verdiepte ik me in het leven van mijn betovergrootmoeder Isah. Als jonge vrouw wist ze rond 1865 te ontsnappen aan de traditionele standenmaatschappij. Ze verruilde het vorstenverblijf in Djokja voor een leven als huishoudster en minnares van een Hollandse officier.

Omdat er over deze periode geen gedetailleerde feiten zijn, moest ik de contouren van wat wel bekend is invullen met mijn fantasie. Aan de hand van mijn eigen geschiedenis durfde ik voor het eerst de veiligheid van feiten los te laten en mijn fantasie de vrije loop te laten. Vanuit die nieuwe ruimte, die vrijheid, verbond ik me dieper en dieper met de oerverhalen van mijn stamboommoeders en schreef ik mijn eerste roman.

Ik kan wel van de daken schreeuwen

hoe bevrijdend dit proces is geweest. Alsof het omarmen van het verleden nodig was om de fictieschrijver in mij toekomst te kunnen geven. En natuurlijk is ons verhaal nog lang niet afgelopen. Aan het einde van mijn tweede roman *Engel en kinnari* wordt mijn moeder geboren en ook mijn eigen dochters staan voor de opgave om hun Chinese herkomst een geborgen plek in onze toekomst te geven.

Hoewel ik vroeger nooit op mijn moeder wilde lijken, zijn onze verhalen meer en meer vervlochten geraakt. Haar dood voelt na vijf jaar nog steeds rauw en hartverscheurend. De persoon die het meest van mij hield, er altijd voor me was en in mij geloofde is er niet meer. Door onze gezamenlijke geschiedenis woorden en een stem te geven, verbind ik me als nooit tevoren met haar, alsof ze via mijn wortels doorleeft. En dat is een ware troost, want ik mis haar nog elke dag.’ ●

‘Geen man is het waard om er chronisch ongelukkig door te zijn, zei ze’